00204366

C2/I/60

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ : ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/កសចស(អបជ០៣)

ដាក់ជូន : អង្គបុរេជំនុំជម្រះ

កាលបរិច្ឆេទដាក់ជូន : ១៧ កក្កដា ឆ្នាំ២០០៨

ភាគីដាក់ឯកសារ : សហមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

ភាសាដើម : ខ្មែរ និង អង់គ្លេស

ប្រភេទឯកសារ : សាធារណៈ

ឯកសារដើម
ORIGINAL DOCUMENT/DOCUMENT ORIGINAL
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ទទួល (Date of receipt/Date de reception): 17 / 07 / 2008
ម៉ោង (Time/Heure): 10:20
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: C.A. FRY

ការកត់សម្គាល់រួមរបស់សហមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

លើពាក្យសុំការពិចារណាឡើងវិញ

អំពីសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងការថ្លែងប្រាស្រ័យទៅកាន់អង្គជំនុំជម្រះ

<u>ដាក់ជូនដោយ</u>

សហមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី:

លោក ហុង គឹមសួន

លោក យុង ផានិត

លោក គង់ ពិសី

លោក ឡោ ជុនធី

លោក នី ចាន់ឌី

លោកស្រី Silke Studzinsky

ឯកសារបានថតចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
CERTIFIED COPY/COPIE CERTIFIÉE CONFORME
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបញ្ជាក់ (Certified Date/Date de certification): 17 / 07 / 2008
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: SANN RADA

<u>ចែកជូន:</u>

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ:

ចៅក្រម ប្រាក់ គឹមសាន

ចៅក្រម ហ្នួត វុទ្ធី

ចៅក្រម Rowan DOWNING

ចៅក្រម ន័យ ថុល

ចៅក្រម Katinka LAHUIS

ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា:

លោកស្រី ជា លាង

លោក Robert PETIT

សហមេធាវីរបស់អៀង សារី

លោក អាង ឧត្តម

លោក Michael Karnavas

<u>ចំលងជូន:</u>

សហមេធាវីរបស់ កាំង ហ្គេកអ៊ាវ

លោក ការ សាវុត្ថ

លោក François Roux

សហមេធាវីរបស់ នួន ជា

លោក សុន អារុណ

លោក Michel Pestman

លោក Victor Koppe

សហមេធាវីរបស់ ខៀវ សំផន

លោក សាយ បូរី

លោក Jacques Vergès

សហមេធាវីរបស់ អៀង ធីរិទ្ធ

លោក លោក ផាត់ ពៅស៊ាង

លោកស្រី Diana Ellis

១. សេចក្តីផ្តើម

១. កាលពីថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ (“អបជ”) បានចេញសេចក្តីសម្រេចមួយលើបញ្ហាបឋមទាំងឡាយ ដែលបានលើកឡើងដោយសហមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី (“សេចក្តីសម្រេចលើបញ្ហាបឋម”) ដោយបដិសេធចោលនូវសំណើរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីម្នាក់ ដែលបានស្នើសុំ *“ថ្លែងប្រាស្រ័យដោយផ្ទាល់បើទោះបីជាមានមេធាវីតំណាងហើយក្តី។”*[1]

អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានយោងទៅលើសេចក្តីសម្រេចកន្លងមករបស់ខ្លួន[2] ហើយបានសម្រេចតំកលនូវការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនដោយយោងទៅលើវិធាន ៧៧(១០) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

២. នៅថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ បន្ទាប់ពីបានទទួលសេចក្តីសម្រេចខាងលើ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីម្នាក់បានឈប់ពឹងពាក់មេធាវីរបស់ខ្លួន ហើយបានស្នើសុំថ្លែងប្រាស្រ័យដោយខ្លួនឯងរយៈពេល១០នាទី ដែលរយៈពេលនេះស្ថិតនៅក្នុងថេរវេលាកំណត់ដែលអង្គបុរេជំនុំជម្រះបានផ្តល់ឱ្យខាងភាគីដើមបណ្តឹរដ្ឋប្បវេណី ហើយនិយាយពាក់ព័ន្ធតែទៅលើបញ្ហានៃការអនុវត្តគោលការណ៍គ្មានការកាត់ទោសពីរដង *(ne bis in idem)*។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានចេញសេចក្តីសម្រេចមួយទៀត[3] (*“សេចក្តីសម្រេចស្តីអំពីសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលគ្មានមេធាវីតំណាង”*) ហើយក៏បានបដិសេធសំណើរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

---

[1] សំណុំរឿងរបស់ អៀង សារី លេខ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក-កសចស(អបជ០៣) សេចក្តីសម្រេចលើបញ្ហាបឋម ដែលលើកឡើងដោយមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ជំទាស់នឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នកថាខ័ណ្ឌទី៧ ERN:00198102-00198104។

[2] សំណុំរឿងរបស់ អៀង ធីរិទ្ធ លេខ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក-កសចស-(អបជ០២) សេចក្តីណែនាំចំពោះការជូនសម្អាងផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងពេលសវនាការលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ជំទាស់នឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ថ្ងៃទី ២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៨ ERN 00189459-00189460 ឯកសារលេខ C 20/I/21។

[3] សំណុំរឿងរបស់ អៀង សារី លេខ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក-កសចស(អបជ០៣) សេចក្តីសម្រេចចុះថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ ស្តីពីសំណើសុំថ្លែងប្រាស្រ័យដោយផ្ទាល់ទៅកាន់តុលាការរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ERN:00198495-00198497។

ក្នុងការថ្លែងប្រាស្រ័យទៅកាន់ តុលាការដោយផ្ទាល់។
អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានយោងជាថ្មីទៅលើវិធាន៧៧(១០)នៃវិធានផ្ទៃក្នុង និងបានយល់ឃើញថា *"[....] បទប្បញ្ញត្តិជាក់លាក់មានចែងក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង ស្តីអំពីនីតិវិធីក្នុងដំណាក់កាលមុនអង្គសេចក្តីពាក់ព័ន្ធនឹងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងមេធាវីរបស់ខ្លួន។* អង្គបុរេជំនុំជម្រះក៏យល់ឃើញផងដែរថា *វិធាន៧៧(១០)មានន័យថា មានតែមេធាវីរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីតែប៉ុណ្ណោះដែលមានសិទ្ធិធ្វើការកត់សម្គាល់សង្ខេបផ្ទាល់មាត់ ក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មុនអង្គសេចក្តី។"*

៣. ចៅក្រម Rowan Downing បានចេញនូវគំនិតជំទាស់ដោយឡែកមួយ[4] និងបានបង្ហាញទស្សនៈរបស់ខ្លួនថា ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីរូបនេះគួរត្រូវបានផ្តល់សិទ្ធិឱ្យថ្លែងប្រាស្រ័យទៅកាន់តុលាការដោយផ្ទាល់ខ្លួន។ គាត់បានលើកឡើងពីភាពផ្ទុយគ្នារវាងវិធាន៧៧(១០)នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ដែលហាក់ដូចជាមានលក្ខណៈរិតត្បិត ដោយលើកឡើងតែពីសហមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលអាចធ្វើការកត់សម្គាល់នៅមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះបាន និងវិធាន២៣ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងដដែលនេះ ដែលផ្តល់សិទ្ធិឱ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចូលរួម។
ម្យ៉ាងវិញទៀត លោកចៅក្រមរូបនេះក៏យល់ឃើញថា យោងតាមវិធាន២១(១)(ក) "វានឹងមិនយុត្តិធម៌ទេ [....] ក្នុងការមិនអនុញ្ញាតឱ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីថ្លែងប្រាស្រ័យទៅកាន់តុលាការនោះ"។

៤. នៅថ្ងៃទី២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីរូបនេះបានដាក់ពាក្យសុំ[5] ការពិចារណាឡើងវិញលើសេចក្តីសម្រេចស្តីពីសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលមិនមានមេធាវីតំណាង ("ពាក្យសុំ")។ ពាក្យសុំនេះបានដាក់ជូនយ៉ាងត្រឹមត្រូវនៅថ្ងៃទី៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨។ ពាក្យសុំនេះបង្ហាញនូវអង្គហេតុបន្ថែម ពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រគល់សិទ្ធិឱ្យមេធាវីពីដំបូងរបស់គាត់

---

[4] សូមមើល លេខយោងទី៣ ខាងលើ ទំព័រ៣។

[5] សំណុំរឿងរបស់ អៀង សារី លេខ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក-កសចស(អបជ០៣) ពាក្យសុំការពិចារណាឡើងវិញលើសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្តឹងក្នុងការថ្លែងប្រាស្រ័យដោយផ្ទាល់ទៅកាន់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ERN:00198482-00198487។

00204370

ដែលពេលនោះ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីរូបនេះ តាមរយៈឯកសារប្រគល់សិទ្ធិនេះ បានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ជូនទៅសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតថាខ្លួនប្រាថ្នាចង់តំណាងឱ្យខ្លួនឯងផង និងតំណាងដោយមេធាវីរបស់ខ្លួនផង។ ដូច្នេះ គាត់មិនបានបោះបង់សិទ្ធិរបស់ខ្លួនក្នុងការតំណាងឱ្យខ្លួនឯង តាមរយៈការចុះហត្ថលេខាប្រគល់សិទ្ធិដល់មេធាវីនោះឡើយ។

៥. សវនាការបានបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី៣ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨។

២. វិសាលភាពនៃពាក្យសុំរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

៦. ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីរូបនេះបានដាក់សំណើរបស់ខ្លួន សុំថ្លែងប្រាស្រ័យដោយផ្ទាល់ខ្លួនកាលពីថ្ងៃទី ២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ជាភាសាអង់គ្លេស។ ក្រោយមកនៅថ្ងៃទី៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ ពាក្យសុំនោះត្រូវបានដាក់ជូនជាពីរភាសាយ៉ាងត្រឹមត្រូវតាមសេចក្តីណែនាំអនុវត្តរបស់តុលាការ។ នៅខណៈពេលដាក់ឯកសារនេះ(មិនទាន់មានសុពលភាពឡើយ) កាលពីថ្ងៃទី២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានស្នើសុំឱ្យពិចារណាឡើងវិញលើសេចក្តីសម្រេចស្តីពីសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលមិនមានមេធាវីតំណាង និងដើម្បីអនុញ្ញាតឲ្យគាត់អាចបង្ហាញការកត់សម្គាល់របស់ខ្លួនលើបញ្ហា *គោលការណ៍គ្មានការកាត់ទោសពីរដង*។

៧. អង្គបុរេជំនុំជម្រះនៅពេលនេះយល់ឃើញថា ពាក្យសុំនៅដំណាក់កាលនេះ ពោលគឺបន្ទាប់ពីសវនាការបានបញ្ចប់ ជាសំណើសុំបើកសវនាការឡើងវិញដើម្បីស្តាប់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។

៨. ប៉ុន្តែផ្ទុយទៅវិញ យើងខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា ពាក្យសុំរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនោះគួរត្រូវបានយល់ថាជាការស្វះស្វែងរកសេចក្តីសម្រេចជាទូទៅមួយ (declaratory decision) ស្តីពីសិទ្ធិចូលរួមរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ជាជាងការស្នើសុំឱ្យបើកសវនាការឡើងវិញ។

ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានផលប្រយោជន៍តាមផ្លូវច្បាប់ ដែលបញ្ហានេះត្រូវបានសម្រេចដោយអង្គបុរេជំនុំជម្រះ។

៩. ជាទូទៅ ប្រសិនបើសេចក្តីសម្រេចលើសំណើមួយហួសពេលទៅហើយ ហើយមានហានិភ័យនៃការកើតឡើងវិញនូវស្ថានភាពនៃការរំលោភសិទ្ធិនោះ ភាគីមួយអាចស្វះស្វែងរកដំណោះស្រាយប៉ះប៉ូវវិញ តាមរយៈការទទួលបានសេចក្តីសម្រេចជាទូទៅមួយដើម្បីកំណត់ពីសិទ្ធិរបស់ខ្លួន។

ដូច្នេះ នៅក្នុងដំណាក់កាលនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនេះ ពាក្យសុំរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីគួរត្រូវបានធ្វេងយល់ថាជាសំណើមួយដើម្បីសុំប្រកាសជាទូទៅថា ទាំងវិធានផ្ទៃក្នុង និងទាំងស្មារតីនៃគោលការណ៍ទូទៅនៃការចូលរួមរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យតំណាងដោយខ្លួនឯងទោះមាន ឬគ្មានមេធាវីនៅមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ។

១០. ដោយសារសវនាការបានបញ្ចប់ទៅហើយ ការបើកសវនាការឡើងវិញនឹងជាការបង់ខាតពេលវេលា កម្លាំង និងធនធាន។ម្យ៉ាងវិញទៀត ដោយសំណើសុំដែលមានសុពលភាពត្រូវបានដាក់ជូនបន្ទាប់ពីសវនាការ ដូច្នេះវាមិនមែនជាការសមស្រប ឬត្រឹមត្រូវនោះទេក្នុងការបើកសវនាការឡើងវិញ។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចង់បានការកាត់ក្តីមួយឆាប់រហ័ស។ ហេតុដូចនេះហើយ នៅក្នុងដំណាក់កាលនេះ សិទ្ធិរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសវនាការរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះគួរត្រូវបានកំណត់ជាសេចក្តីសម្រេចតាមផ្លូវច្បាប់ជាទូទៅមួយដើម្បីប៉ះប៉ូវចំពោះពាក្យសុំរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។

៣. ច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ

១១. វិធាន២៣(១)នៃវិធានផ្ទៃក្នុងជាវិធានមូលដ្ឋាន ពាក់ព័ន្ធនឹងការចូលរួមរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៅមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា។ វិធាននេះចែងថា៖

"១. គោលបំណងនៃបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ គឺដើម្បី ៖
ក-ចូលរួមក្នុងដំណើរការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ប្រឆាំងនឹងអ្នកដែលទទួលខុសត្រូវចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មនៅក្នុង យុត្តាធិការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ដោយគាំទ្រដល់ការចោទប្រកាន់ និង
ខ-[...]"

វិធាននេះមិនចែងពីភាពខុសប្លែកគ្នា រវាងសកម្មភាពរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី លើអង្គសេចក្តី និងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៅមុនអង្គសេចក្តីឡើយ។

វិធានទី២៣(៧) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងចែងថា៖

"ជនរងគ្រោះដែលចូលរួមក្នុងនីតិវិធីនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ក្នុងនាមជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានសិទ្ធិត្រូវបានតំណាងដោយមេធាវីជាតិ ឬអន្តរជាតិដោយសហការជាមួយមេធាវីជាតិតាមនីតិវិធីដូចខាងក្រោម:[...]"

វិធាន ២១ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងចែងថា៖

"ច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ វិធានផ្ទៃក្នុង សេចក្តីណែនាំអនុវត្ត និងបទបញ្ជារដ្ឋបាល ទាំងអស់ជាធរមាន ត្រូវតែបកស្រាយក្នុងន័យការពារជានិច្ចដល់ប្រយោជន៍របស់ជនសង្ស័យ ជនត្រូវចោទ ជនជាប់ចោទនិង ជនរងគ្រោះ [....] ក្នុងបរិបទនេះ៖
ក-ដំណើរការនីតិវិធីក្នុងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ត្រូវតែមានយុត្តិធម៌ [....]"

៤. ឧឡឹករណ៍

១២. អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានផ្តល់សម្អាងហេតុនៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួន ស្តីពីសិទ្ធិដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលគ្មានមេធាវីតំណាង កាលពីថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ថា ការមិនឲ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីធ្វើការកត់សម្គាល់ផ្ទាល់មាត់ គឺដោយសារលក្ខខណ្ឌតម្រូវដូចមានចែងនៅក្នុងវិធាន៧៧(១០) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង: *"ប្រព័ន្ធវិធានផ្ទៃក្នុងគឺចែងយ៉ាងច្បាស់លាស់។ បទប្បញ្ញត្តិជាក់លាក់មានចែងនៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុងសម្រាប់ដំណាក់កាលមុនអង្គសេចក្តី ដែលទាក់ទងទៅនឹងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនិងមេធាវីរបស់ពួកគេ។ វិធាន៧៧(១០) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ចែងថាមានតែមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីប៉ុណ្ណោះ ដែលមានសិទ្ធិធ្វើការកត់សម្គាល់សង្ខេបផ្ទាល់មាត់ក្នុងអំឡុងពេលប្តឹងឧទ្ធរណ៍នៅដំណាក់កាលមុនអង្គសេចក្តី។"*[6]

អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានយោងទាំងស្រុងលើបទប្បញ្ញត្តិដែលមានចែងនៅក្នុងប្រយោគនៃវិធាន៧៧(១០)នៃវិធានផ្ទៃក្នុងខាងក្រោមនេះថា៖

> "បន្ទាប់ពីសហចៅក្រមរបាយការណ៍បានអានរបាយការណ៍ សហព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវីរបស់ភាគីអាចធ្វើការកត់សម្គាល់ដោយសង្ខេបរបស់ខ្លួន។"

១៣. ដោយសារតែនៅក្នុងបញ្ញត្តិនេះមានចែងតែករណីមេធាវីរបស់ភាគី អង្គបុរេជំនុំជម្រះសន្និដ្ឋានថាមិនមានការចូលរួមដោយផ្ទាល់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនោះទេ។ ប៉ុន្តែ យើងជឿជាក់ថាទស្សនៈច្បាប់នេះ ផ្អែកលើការបកស្រាយមាត្រា៧៧(១០)ក្នុងន័យចង្អៀត ដែលផ្ទុយទៅនឹងរបៀបនៃការបកស្រាយវិធានផ្ទៃក្នុងផ្សេងៗទៀត និងមិនទទួលស្គាល់អំពីចន្លោះប្រហោងក្នុងការពង្រាងវិធាន៧៧(១០) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។ ប្រសិនបើកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីផ្អែកលើន័យត្រង់នៃបទបញ្ញត្តិរបស់វិធាន៧៧(១០)នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ម្ចាស់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ខ្លួនឯងផ្ទាល់ក៏នឹងត្រូវបានគេហាមឃាត់មិនឲ្យឡើងថ្លែងប្រាស្រ័យផ្ទាល់មាត់ដែរ។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានអនុវត្ត

---

[6] សូមមើលលេខយោងទី៣ ខាងលើ ទំព័រទី២ កថាខណ្ឌទី៣

យ៉ាងត្រឹមត្រូវនៅពេលដែលអង្គបុរេជំនុំជម្រះមិនប្រកាន់ជំហរផ្លូវច្បាប់បែបនេះ ហើយបានអនុញ្ញាតឲ្យលោក អៀង សារីនិយាយនៅក្នុងសវនាការកាលពីថ្ងៃទី៣០ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៨ ។ នៅក្នុងប្រព័ន្ធនៃវិធានផ្ទៃក្នុងនានា ក៏នៅមានភាពផ្ទុយគ្នាផ្សេងៗទៀត ដែលបញ្ជាក់ថាវិធានទាំងនេះ មិនមានភាពច្បាស់លាស់ដូចដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងសេចក្ដីសម្រេចលើសិទ្ធិដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលគ្មានមេធាវីតំណាង។[7]

១៤. យោងតាមវិធាន២៣(៧)នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីមានសិទ្ធិត្រូវបានតំណាងដោយមេធាវី។ ដោយសារតែវិធាននេះលើកឡើងអំពីសិទ្ធិមានអ្នកតំណាងផ្នែកច្បាប់ ក៏ប៉ុន្តែមិនបានលើកឡើងអំពីកាតព្វកិច្ចត្រូវមានអ្នកតំណាងផ្នែកច្បាប់ ដូច្នេះវាពិតប្រាកដណាស់ថា ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចចូលរួមក្នុងសវនាការដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ ដោយមិនបាច់មានអ្នកតំណាងផ្នែកច្បាប់នៅគ្រប់ដំណាក់ការនៃដំណើរការនីតិវិធីនោះទេ។ យើងយល់ឃើញថា ការចូលរួមអាចមានន័យទៅបាន លុះណាតែដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យឡើងថ្លែងប្រាស្រ័យផ្ទាល់មាត់ក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការនីតិវិធីមុនអង្គសេចក្ដី។ ការមិនអនុញ្ញាតឲ្យដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីចូលរួមក្នុងកិច្ចនីតិវិធីទាំងនោះ គឺជាការកម្រិតសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលមានចែងនៅក្នុងវិធាន២៣(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ដែលក្នុងវិធាននោះមិនមានចែងអំពីការកម្រិតសិទ្ធិក្នុងការចូលរួមរបស់ដើមរដ្ឋប្បវេណីនោះទេ។ បន្ថែមពីលើនេះទៀត អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានគាំទ្រនៅក្នុងសេចក្ដីសម្រេចរបស់ខ្លួន[8] លើសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ដោយលើកឡើងថា ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យចូលរួមក្នុងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍លើការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន។ ជាការពិតណាស់ សេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះកាលពីថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ មានន័យថា ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋវេណីមានកាតព្វកិច្ចត្រូវ

---

[7] ឧទាហរណ៍ក្នុងវិធាន៩៤(១) (ក) វិធានផ្ទៃក្នុងអនុញ្ញាតឲ្យតែមេធាវីរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញដោល។ ផ្ទុយមកវិញ វិធាន៩៤(២) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងអនុញ្ញាតឲ្យដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្ដីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញដោលរបស់ភាគីផ្សេងៗទៀត។ បន្ថែមពីលើនេះវិធាននេះគឺផ្ទុយទៅនឹងមាត្រា៣៣៥ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលក្រមនេះអនុញ្ញាតឲ្យដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីនិងមេធាវីរបស់ពួកគេធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញដោល។

[8] រឿងក្ដីរបស់នួន ជា លេខ:០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក-កសចស(អបជ០១) ERN 00172886-00172906;C11/53

តែមានអ្នកតំណាង ដើម្បីទទួលបានសិទ្ធិក្នុងការចូលរួមរបស់ខ្លួន។ ផលវិបាកនៃការសម្រេចនេះ គឺវាផ្ទុយទាំងស្រុងនឹងវិធាន២៣(៧) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ដែលវិធាននោះគ្រាន់តែផ្តល់នូវសិទ្ធិដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីឱ្យមានមេធាវីតំណាងតែប៉ុណ្ណោះ។

១៥. ដរាបណាអ.វ.ត.ក មិនផ្តល់ថវិកាឱ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋវេណីមានអ្នកតំណាងផ្នែកច្បាប់នោះទេ វាមិនមានភាពយុត្តិធម៌នោះទេ ដែលអង្គបុរេជំនុំជម្រះតម្រូវឱ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអនុវត្តនូវសិទ្ធិរបស់ខ្លួនតាមរយៈសហមេធាវី។

១៦. ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានជ្រើសរើសមេធាវីតំណាងខ្លួន វាមិនមែនមានន័យថា គាត់បានបោះបង់សិទ្ធិក្នុងការនិយាយរបស់គាត់នៅក្នុងសវនាការ ដូចដែលមានចែងនៅក្នុងវិធាន២៣(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងទេ។ អ្នកពង្រាងវិធានផ្ទៃក្នុង មានបំណងចង់ឱ្យអ្នកតំណាងផ្នែកច្បាប់ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យឋានៈរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីកាន់តែប្រសើរឡើង ដូច្នេះវិធាន២៣(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង មិនគួរបកស្រាយក្នុងន័យចង្អៀតដោយមិនឱ្យមានការចូលរួមដោយខ្លួនឯង និងការចូលរួមដោយផ្ទាល់ពីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅក្នុងសវនាការនោះទេ។[9]

១៧. ដូច្នេះ សហមេធាវីរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជូនសម្អាងថា អង្គបុរេជំនុំជម្រះគួរតែបកស្រាយបទប្បញ្ញត្តិដែលផ្ទុយគ្នានៅក្នុងវិធាន៧៧(១០) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង តាមលក្ខណៈប្រព័ន្ធនិងទ្រឹស្តី teleological ដែលបទប្បញ្ញត្តិនោះត្រូវបកស្រាយដោយឈរលើគោលការណ៍ ទូទៅក្នុងការផ្តល់ឱ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនូវសិទ្ធិចូលរួមក្នុងនីតិវិធីពេញលេញជាភាគី។

១៨. ជាចុងក្រោយ វិធីសាស្ត្រនៃការបកស្រាយនេះ ដែលយើងខ្ញុំស្នើឡើង ត្រូវបានគាំទ្រដោយវិធាន២១(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ដែលវិធាននេះបានផ្តល់ការណែនាំជាទូទៅអំពីរបៀបនៃការបកស្រាយច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធដោយបានចែងថា ដំណើរការនីតិវិធីត្រូវតែអនុវត្តដោយភាពយុត្តិធម៌

[9] នៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់ស៊ីវិល ឧទាហរណ៍ដូចជាប្រទេសបារាំង ប្រទេសអាឡឺម៉ង់ និងប្រទេសអ៊ីតាលី ភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានសិទ្ធិចូលរួមយ៉ាងសកម្ម និងមានសិទ្ធិនិយាយបន្ថែមលើមេធាវីរបស់ពួកគេ។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមិនបានបាត់បង់សិទ្ធិរបស់ពួកគេបន្ទាប់ពីចុះហត្ថលេខាលើលិខិតប្រគល់សិទ្ធិដល់មេធាវីតំណាងដោយអាណត្តិនោះទេ។

00204376

C22/I/160

ក្នុងន័យការពារជានិច្ចដល់ប្រយោជន៍របស់ជនត្រូវចោទ និងជនរងគ្រោះ។ ដោយសារអង្គបុរេជំនុំជម្រះបានគោរពតាមសេចក្តីណែនាំ អំពីការបកស្រាយទាក់ទងនឹងសិទ្ធិរបស់ម្ចាស់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដូច្នេះអង្គបុរេជំនុំជម្រះគួរតែគោរពនូវសិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះក្នុងនាមជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីផងដែរ។

១៩. ដើម្បីជៀសវាងការបង្ហាញខ្លួនរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ចំពោះមុខតុលាការដោយគ្មានអ្នកតំណាងផ្នែកច្បាប់ ឬដើម្បីជៀសវាងការឈប់ពឹងពាក់មេធាវីរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងគោលបំណងចូលរួមក្នុងការនិយាយនៅក្នុងសវនាការ អង្គបុរេជំនុំជម្រះគួរតែញែកឲ្យច្បាស់លើដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលមានមេធាវីតំណាង និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលគ្មានមេធាវីតំណាង។

២០. សហមេធាវីរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសង្កេតឃើញថា សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះកាលពីថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ បានបង្ហាញថា អង្គបុរេជំនុំជម្រះបារម្ភអំពីលទ្ធភាពនៃការកើនឡើងនៃចំនួនដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលអាចនាំឲ្យរាំងស្ទះដល់ដំណើរការនីតិវិធីជាពិសេស ប្រសិនបើអនុញ្ញាតឲ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចូលរួមក្នុងការសន្និដ្ឋានផ្ទាល់មាត់ដោយខ្លួនឯងនិងដោយផ្ទាល់។

២១. ប៉ុន្តែ ការបារម្ភអំពីបញ្ហានេះ មិនមានភាពត្រឹមត្រូវនោះទេ។ សហមេធាវីរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋ-ប្បវេណីគាំទ្រយ៉ាងពេញទំហឹងលើគំនិត *បទបញ្ជាកំណត់ពេលវេលា* ក្នុងអំឡុងពេលសវនាការ ហើយយើងយល់ថា វាជាភារកិច្ចចាំបាច់របស់ខ្លួនក្នុងការសម្របសម្រួលសេចក្តីសន្និដ្ឋានផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ប្រសិនបើមានដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីច្រើន។ នៅពេលដែលមានការកំណត់នូវពេលវេលាទាំងមូល សម្រាប់ការចូលរួមដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានដោយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីម្នាក់ ឬមួយចំនួនមិនអាចនាំឲ្យមានការពន្យារពេលសវនាការនោះទេ។ វាជាការចាំបាច់ដែលអង្គបុរេជំនុំជម្រះត្រូវដាក់បទបញ្ជាក្នុងដំណើរការនីតិវិធី និងបង្កើតនូវការកំណត់ពេលវេលា ចំនួនទំព័រ និងប្រធានបទក្នុងអំឡុងពេលសវនាការ។ នៅក្នុងវិសាលភាពនេះ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

និងសហមេធាវីរបស់ពួកគេ នឹងមានទំនួលខុសត្រូវពេញទីក្នុងការរៀបចំសេចក្តីសន្និដ្ឋានផ្ទាល់មាត់របស់ខ្លួនក្នុងតាមការកំណត់។

២២. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានសិទ្ធិចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធី ដែលរួមទាំងការថ្លែងប្រាស្រ័យជូនអង្គបុរេជំនុំជម្រះដោយផ្ទាល់ខ្លួន។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅតែមានសិទ្ធិថ្លែងប្រាស្រ័យជូនអង្គបុរេជំនុំជម្រះដោយផ្ទាល់ខ្លួន ទោះបីជាពួកគេមានមេធាវីតំណាងក៏ដោយ។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះគួរឆ្វេងយល់ថា ពាក្យសុំនេះ ជាសំណើដើម្បីសុំសេចក្តីសម្រេចជាឧទ្ទារិកមួយ។

ហេតុដូចនេះហើយ សហមេធាវីរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសូមគោរពស្នើសុំ៖

១. បញ្ជាក់ថា ពាក្យសុំនោះជាសំណើសុំកំណត់សិទ្ធិចូលរួមជាទូទៅរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។

២. ប្រកាសថា ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានសិទ្ធិថ្លែងប្រាស្រ័យជូនអង្គបុរេជំនុំជម្រះដោយផ្ទាល់ខ្លួន ទោះដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានឬគ្មានមេធាវីតំណាងក៏ដោយ។

C22/I/160

០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/កសចស(អបជ០៣)

ដាក់ជូនដោយក្ដីគោរពពី

សហមេធាវីរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី

មេធាវី **ហុង គឹមសួន**
មេធាវីរបស់គម្រោងអ្នកការពារក្ដីកម្ពុជា

មេធាវី **ឡោ ជុនធី**
មេធាវីរបស់ជំនួយផ្នែកច្បាប់កម្ពុជា

មេធាវី **យុង ផានិត**
មេធាវីរបស់គម្រោងអ្នកការពារក្ដីកម្ពុជា

មេធាវី **នី ចាន់ឌី**
មេធាវីរបស់ជំនួយផ្នែកច្បាប់កម្ពុជា

មេធាវី **គង់ ពិសី**
មេធាវីរបស់គម្រោងអ្នកការពារក្ដីកម្ពុជា

មេធាវី Silke Studzinsky
មេធាវី